

**Future Skills Wales –
Generic Skills Survey 2003**

Financial Services

**Arolwg o Gyflogwyr Sgiliau
Generig Sgiliau Dyfodol Cymru
2003**

SSC Gwasanaethau Ariannol

Arolwg o Gyflogwyr Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003: SSC Gwasanaethau Ariannol

Adran 1 Cyflwyniad

1.1 Cefndir arolwg Sgiliau Dyfodol Cymru

Astudiaeth yw Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003 yn cynnwys Arolwg Cyflogwyr ac Arolwg Cartrefi, sy'n archwilio anghenion cyflogwyr yng Nghymru o ran sgiliau, a'r sgiliau a gynigir gan y bobl sy'n byw yno.

Cynhaliodd MORI ac Experian Business Strategies yr Arolwg Cyflogwyr ar ran Partneriaeth Sgiliau Dyfodol Cymru. Mae'r Bartneriaeth yn cynnwys cynrychiolwyr o blith prif lunwyr polisi Cymru, gan gynnwys y Rhwydwaith Sgiliau Busnes.

Diben Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003 yw cynorthwyo'r Bartneriaeth wrth ddatblygu polisi a chynllunio darpariaeth cyflwyno gwasanaeth. Mae'r Arolwg Cyflogwyr a'r Arolwg Cartrefi yn nodi anghenion sgiliau yn ogystal â'r gofynion am ddysgu a hyfforddi ymhlith cyflogwyr a'r boblogaeth sydd o oed gweithio yng Nghymru. Bydd gwybodaeth ar agweddau a chanfyddiadau yn helpu asiantaethau i symud y rhwystrau i hyfforddi ac yn annog pobl i ddysgu sgiliau newydd er mwyn achub ar y cyfleoedd am swyddi a ddaw i'r amlwg. Bydd y canfyddiadau yn rhoi gwybodaeth hefyd i fusnesau ac unigolion yn eu penderfyniadau wrth recriwtio a chyflogi.

Mae'r arolygon yn canolbwyntio ar sgiliau generig, sef y sgiliau hynny y gellid eu trosglwyddo ar draws grwpiau a sectorau galwedigaethol. Nid yw Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003 yn mynd i'r afael â sgiliau sy'n swydd-benodol, hynny yw maent yn benodol i'r rôl a'r sector y mae unigolyn yn ymwneud â nhw, ond mae hwn yn faes allweddol lle gall y Cynghorau Sgiliau Sector (SSC) gyfoethogi'r wybodaeth am anghenion sgiliau yn eu sector, ac maent yn gwneud hyn.

Mae'r adroddiad cryno hwn yn rhoi trosolwg o ganlyniadau'r Arolwg Cyflogwyr ar gyfer y sector. Mae felly yn allbwn pwysig, am ei fod yn rhoi gwybod am anghenion a diffygion sgiliau generig penodol y sector yng Nghymru, ac yn ei gwneud yn bosibl cymharu â'r sefyllfa yng Nghymru yn ei chyfanrwydd.

1.2 Methodoleg yr arolwg

Cynhaliwyd cyfweiliadau â 6,020 o sefydliadau rhwng mis Chwefror a mis Ebrill 2003, a chafwyd cyfanswm o 111 o gyfweiliadau â sefydliadau yn sector SSC Gwasanaethau Ariannol.

Cafodd yr holl sectorau yn yr economi eu cynnwys, a chynhwyswyd cyflogwyr a oedd yn cyflogi o leiaf un person (h.y. lle'r oedd o leiaf 2 berson yn gweithio mewn sefydliad).

Dewiswyd y sampl o Gronfa Ddata Busnes y Tudalennau Melyn. Cyfanswm y nifer darged o gyfweiliadau a gyrhaeddwyd oedd 6,000. Dosbarthwyd hwn yn ôl cyfran ac yn ôl sefydliad¹, ar draws 22 Awdurdod Unedol Cymru (UA). Gosodwyd targed isaf o 200 o gyfweiliadau ar gyfer pob AU. O fewn yr AU, dewiswyd y sampl yn gymesur yn ôl bandiau nifer y cyflogeion (2-10; 11-24; 25-99; a 100+) a sector y diwydiant (15 Adran y SIC) yn seiliedig ar ddata unedol gan yr Ymholiad Busnes Blynyddol (ABI) 2001. Graddfa'r ymatebion dilys oedd 51%.

Mae'r data wedi'i bwysoli yn ôl yr AU, nifer y cyflogeion a SIC gan ddefnyddio data gan Ymholiad Busnes Blynyddol 2001. Defnyddiwyd dau ddewis pwysoli:

- *Nifer yr unedau busnes*
- *Nifer y cyflogeion*

Dylid nodi nad yw'r data wedi'u samplu na'u pwysoli yn unol â diffiniadau SSC, ac felly dylid trin y canlyniadau â pheth gofal, yn enwedig lle ceir llai o gyfweiliadau. Ni chyflwynir unrhyw ganlyniadau yn yr adroddiad hwn lle mae nifer fas y cyfweiliadau y seiliwyd y data arnynt yn is na 50.

1.3 Diffinio'r Cyngor Sgiliau Sector

Am fod cod 4-digid SIC wedi'i roi ar y data, mae'n bosibl i ddadansoddi'r data fel y mae'n ffitio i SSC. Mae SSC y Gwasanaethau Ariannol yn cynnwys cyflogwyr yn y diwydiannau bancio, ariannol, buddsoddi ac yswiriant a defnyddiwyd 'ffit orau' y codau SIC (65, 66, 67) i'r sector hwn i ddadansoddi'r data a gyflwynwyd yn yr adroddiad hwn.

1.4 Maint sampl y sector

Cynhaliwyd cyfanswm o 111 o gyfweiliadau â sefydliadau yn SSC y Gwasanaethau Ariannol.

1.5 Arferion Adrodd

Mae'n werth nodi fan hyn bod yr adroddiad yn cynnwys llawer o dablau ac y defnyddiwyd arferion adrodd safonol:

- mae'r holl ganrannau wedi eu talgrynnu i rifau cyfan. Gall hyn olygu yn achlysurol nad yw canrannau yn creu swm o 100 y cant; ac
- mae '*' yn nodi bod y gwerth yn llai na 0.5 y cant.

¹ Seiliwyd ar ddata proffil (nifer yr unedau) Ymchwiliad Busnes Blynyddol 2001.

1.6 Amlinelliad yr adroddiad

Mae adran ganlynol yr adroddiad yn ystyried y sgiliau cyfredol a thebygol y maent eu hangen ar gyflogwyr (adran 2). Mae adran 3 yn ystyried anawsterau recriwtio a swyddi sy'n wag o achos prinder sgiliau, ac mae adran 4 yn archwilio prinder sgiliau mewnol mewn sefydliadau yn y sector. Mae adran 5 yn archwilio'r hyn y mae'r arolwg yn ei ddweud wrthym am weithgarwch hyfforddi a'r rhwystrau i hyfforddi a gafwyd gan gyflogwyr, ac mae adran 6 yn gorffen â chrynodeb o'r materion allweddol.

Adran 2 Anghenion Sgiliau

2.1 Sgiliau y mae eu hangen nawr ac yn y tair blynedd nesaf

Gofynnodd yr arolwg i gyflogwyr ystyried y math o sgiliau y mae eu hangen ar hyn o bryd yn eu sefydliadau ac ar ba lefel y mae angen y sgil hwnnw. Dangosir y canlyniadau ar gyfer sector SSC y Gwasanaethau Ariannol yn y tabl isod. Mae angen sgiliau Cyfathrebu, Rhifedd, Llythrennedd a Deall anghenion cwsmer o'r radd flaenaf ar sefydliadau yn y sector. Rhoddir pris uchel hefyd ar Waith tîm a'r Gallu i ddysgu.

Tabl 2.1 Lefelau sgil y mae eu hangen ar hyn o bryd

	Lefel yr anghenion sgil ar hyn o bryd					Ddim yn gwybod
	Lefel (% y sefydliadau)					
	Dim angen (0)	Sylfaenol (1)	Canolradd (2)	Uchel (3)	Uwch (4)	
Rhifedd	0	7	19	49	25	0
Llythrennedd	0	5	16	63	17	0
Iaith Gymraeg	58	21	8	11	2	0
Iaith dramor	90	9	1	0	0	0
Datrys problemau	0	8	33	43	16	0
Cyfathrebu	0	1	9	55	35	0
Y gallu i ddilyn cyfarwyddiadau	2	5	13	58	22	0
Sgiliau TG	2	9	35	44	10	0
Y Gallu i ddysgu	1	0	20	57	21	0
Dangos menter	0	4	31	46	19	0
Sgiliau arweinyddiaeth	12	15	26	33	14	0
Sgiliau rheoli	20	11	31	29	10	0
Trefnu eu dysgu a 'u datblygiad eu hunain	8	7	24	51	10	0
Gweithio mewn tîm	3	3	18	48	28	0
Deall anghenion cwsmer	3	2	7	51	37	0
Sgiliau entrepreneuriaeth	24	23	25	23	5	0
Hyblygrwydd	3	3	19	58	18	0
Sail bwysol = 111 (yr holl sefydliadau)						
<i>Ffynhonnell: Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003</i>						

Gan edrych i'r dyfodol, mae cyflogwyr yn y sector yng Nghymru yn disgwyl i'r anghenion am sgiliau TG a Deall anghenion cwsmer i gynyddu yn y tair blynedd nesaf.

Tabl 2.2 Lefelau yr anghenion sgiliau a ddisgwylir ymhen tair blynedd

	Lefel (% y sefydliadau)					Ddim yn gwybod
	Dim angen (0)	Sylfaenol (1)	Canolradd (2)	Uchel (3)	Uwch (4)	
Rhifedd	0	7	18	45	29	1
Llythrennedd	0	3	16	61	20	0
Iaith Gymraeg	47	21	15	11	5	1
Iaith dramor	85	11	3	1	0	0
Datrys problemau	0	9	26	44	21	0
Cyfathrebu	0	0	5	53	42	0
Y gallu i ddilyn cyfarwyddiadau	2	5	13	56	24	0
Sgiliau TG	2	5	23	40	30	0
Y Gallu i ddysgu	0	0	18	57	25	1
Dangos menter	0	3	22	52	24	0
Sgiliau arweinyddiaeth	10	12	24	35	18	0
Sgiliau rheoli	20	9	27	31	13	0
Trefnu eu dysgu a'u datblygiad eu hunain	8	4	17	49	21	0
Gweithio mewn tîm	2	3	15	50	30	0
Deall anghenion cwsmer	1	3	6	46	44	0
Sgiliau entrepreneuriaeth	22	17	19	33	7	2
Hyblygrwydd	3	2	14	55	27	0
Sail bwysol = 111 (yr holl sefydliadau)						
<i>Ffynhonnell: Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003</i>						

Adran 3

Anawsterau Recriwtio a Swyddi sy'n wag o achos Prinder Sgiliau

Yn yr arolwg, ceir dau fesur o anawsterau recriwtio:

- Swyddi Gwag sy'n anodd eu llenwi - swyddi gwag y mae sefydliadau yn deall eu bod yn 'anodd-eu-llenwi'.
- Swyddi sy'n wag o achos Prinder Sgiliau - swyddi gwag y mae sefydliadau yn credu eu bod yn anodd eu llenwi am resymau yn ymwneud â sgiliau. Fe'u diffinnir yn benodol yn yr arolwg hwn yn rhai 'anodd-eu-llenwi' am 'nad oes gan ymgeiswyr y cymwysterau y mae ar gyflogwyr eu heisiau', 'nid oes gan ymgeiswyr y profiad perthnasol' ac 'nid oes gan ymgeiswyr y sgiliau perthnasol y mae eu hangen arnom'

3.1 Nifer y swyddi gwag, y swyddi gwag anodd eu llenwi, a'r swyddi sy'n wag o achos prinder sgiliau

Roedd 16 y cant o'r sefydliadau yn y sector SSC Gwasanaethau Ariannol wedi nodi o leiaf un swydd wag adeg yr arolwg, nododd tua phump y cant bod ganddynt swyddi gwag anodd eu llenwi, a nododd ychydig dan ddau y cant swyddi sy'n wag oherwydd prinder sgiliau.

Mae cyfran y sefydliadau sy'n nodi pob math o swyddi gwag yn sylweddol is nag yng Nghymru yn ei chyfanrwydd (lle mae'r ffigurau yn 22 y cant, 14 y cant a saith y cant yn y drefn honno).

Tabl 3.1 Nifer y swyddi gwag, y swyddi gwag anodd eu llenwi, a'r swyddi sy'n wag o achos prinder sgiliau

	Cymru		SSC Gwasanaethau Ariannol	
	% y sefydliadau sy'n adrodd	% o gyflogaeth	% y sefydliadau sy'n adrodd	% o gyflogaeth
Yr holl swyddi gwag	22	2.0	16	3.5
Y swyddi gwag anodd-eu-llenwi	14	1.1	5	0.3
Y swyddi sy'n wag o achos prinder sgiliau	7	0.5	2	DdB
Sail amhwysol	6,020	6,020	111	111

Ffynhonnell: Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003

Sail: Yr holl sefydliadau

Adran 4 Bylchau o ran Sgiliau Mewnol

Gofynnwyd i gyflogwyr hefyd am lefel y sgiliau ymysg eu gweithwyr presennol er mwyn cael gwybod pa un a oedd bwlch rhwng y mathau o sgiliau sydd ganddynt ar hyn o bryd, a'r sgiliau y mae eu hangen arnynt i ddiwallu amcanion y busnes.

Tra bod swyddi gwag, swyddi anodd-eu-llenwi a swyddi sy'n wag o achos prinder sgiliau yn mesur pa un a oes anghydbwysedd yn y farchnad lafur allanol, mae bylchau o ran sgiliau yn mesur yr anghydbwysedd **yn** y sefydliad.

Nododd 14 y cant o'r sefydliadau y fath fylchau, gan effeithio ar bump y cant o'r gyflogaeth yn y sector.

Tabl 4.1 Amllder y bylchau o ran sgiliau

	<i>% y sefydliadau yn adrodd am fylchau o ran sgiliau</i>	<i>Bylchau o ran sgiliau fel canran o gyflogaeth</i>	<i>Sail amhwysol</i>
Cymru	19	5.1	6,020
Gwasanaethau Ariannol	14	5.0	111

Ffynhonnell: Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003

Sail: Yr holl sefydliadau

Adran 5

Yr hyn a wnaed gan Gyflogwyr i Ddatblygu eu Gweithlu

Mae'r adran hon yn ystyried graddau'r hyfforddiant yn y sector hwn a'r rhwystrau y mae cyflogwyr yn eu hwynebu wrth ddarparu hyfforddiant.

Dywedodd 76 y cant o'r sefydliadau yn sector SSC y Gwasanaethau Ariannol eu bod wedi ariannu neu drefnu hyfforddiant i ffwrdd o'r swydd yn y 12 mis diwethaf, ac mae hyn yn uwch o lawer na'r ffigur o 53 y cant i Gymru gyfan. Ymddengys fod buddsoddiad mewn hyfforddiant i ffwrdd o'r swydd wedi cynyddu yn y tair blynedd diwethaf, ac mae'n cymharu'n ffafriol â'r canfyddiadau ar gyfer Cymru yn ei chyfanrwydd. Nododd 56 y cant o'r sefydliadau yn y sector eu bod wedi cynyddu'u buddsoddiad yn y math hwn o hyfforddiant, gyda lefelau y buddsoddiad yn aros yr un peth ar gyfer 28 y cant o sefydliadau, a dim ond pedwar y cant wedi lleihau eu buddsoddiad. Y canlyniadau cymharol ar gyfer Cymru gyfan yw 32 y cant, 44 y cant a saith y cant yn y drefn honno ar gyfer y mesurau hyn.

Efallai ei bod yn syndod, o ystyried y lefelau uwch o hyfforddi yn sector SSC Gwasanaethau Ariannol, bod sefydliadau yn y sector yn dal yn fwy tueddol o nodi rhwystrau i ddarpariaeth hyfforddi na sefydliadau ar draws Cymru gyfan. Er bod cost hyfforddi yn rhwystr i gyfran gymharol fach o'r sefydliadau, nododd dwy ran o bump bod caniatáu amser i ffwrdd o'r gwaith i staff ar gyfer hyfforddi yn rhwystr, a nododd un o bob deg bod diffyg argaeledd hyfforddiant yn rhwystr, gan awgrymu bod yna broblemau yn ymwneud â chyflenwi hyfforddiant i'r sector.

Tabl 5.1 Rhwystrau i hyfforddiant

	Cymru	Gwasan aethau Ariannol
<i>Ymateb lluosog</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
Cost hyfforddiant	26	13
Nid oes hyfforddiant ar gael	6	11
Amser y dydd y cynhelir y cyrsiau	8	8
Methu fforddio i staff gael yr amser i ffwrdd o'r gwaith	31	40
Nid yw'r hyfforddiant yn berthnasol i anghenion y busnes	6	6
Dim rhwystrau	32	23
Sail amhwysol	6,020	111

Ffynhonnell: Arolwg Sgiliau Generig Sgiliau Dyfodol Cymru 2003

Sail: Yr holl sefydliadau

Gofynnwyd i gyflogwyr hefyd am eu hagwedd tuag at sgiliau a datblygu sgiliau yn eu sefydliadau. Yn y sector Gwasanaethau Ariannol, roedd 88 y cant o sefydliadau yn cytuno (naill ai'n gryf neu'n tueddu i gytuno) bod gan gyflogeion sgiliau digonol i fodloni anghenion y busnes – yr un gyfran ag yng Nghymru gyfan. Roedd yn ddiddorol, fodd bynnag, bod 94 y cant o'r sefydliadau yn y sector yn nodi bod buddsoddi mewn sgiliau wedi esgor ar fuddion busnes, o gymharu â 77 y cant o sefydliadau ar draws Cymru yn genedlaethol. Yn olaf, nododd 96 y cant o gyflogwyr y gwasanaethau ariannol bod cael gweithlu medrus yn hanfodol i lwyddiant eu busnes, sef un ganran yn uwch nag ymysg cyflogwyr yng Nghymru yn ei chyfanrwydd.

Adran 6 Y Casgliad

Mae canfyddiadau ar gyfer y gwasanaethau ariannol yng Nghymru yn adlewyrchu canfyddiadau cyfochrog gan astudiaethau yn Lloegr a'r Alban ar gyfer y sector (Gweler FSSC Labour Market Assessment 2003). Mae anghenion sgil cyfredol ac anghenion sgil a ragwelir yn dangos galw cymharol sefydlog. Mae'n nodedig bod cyfran uwch o gyflogwyr o Gymru yn nodi bylchau o ran sgiliau a chostau hyfforddiant yn rhwystrau i hyfforddiant nag yn y gwasanaethau ariannol yn eu cyfanrwydd. Dyma godi cwestiynau am argaeledd a pherthnasedd darpariaeth addysg a hyfforddiant i anghenion cyflogaeth. Mae

rhychwantu cyflenwad cyfredol a galw yn y dyfodol yn flaenoriaeth ar gyfer gweithredu yn y tymor byr rhwng Cyngor Sgiliau Sector y Gwasanaethau Ariannol â'i bartneriaid strategol yng Nghymru, ELWa a'r WDA. Mae sicrhau bod cyflogwyr yn ymwneud yn fwy â'r ochr gyflenwi yr un mor bwysig. Mae hyn hefyd yn flaenoriaeth ar gyfer gweithredu ar y cyd rhwng partneriaid strategol y sector.